

آب شرب با املاح اضافه!

معاون عمرانی استاندار تهران روز گذشته بدون اشاره به وجود مشکلاتی که در آب آشامیدنی تهران وجود دارد ...

معاون عمرانی استاندار تهران روز گذشته بدون اشاره به وجود مشکلاتی که در آب آشامیدنی تهران وجود دارد کیفیت آب در برخی مناطق استان را در حد «آب معدنی» توصیف کرد و در عین حال به شهروندان تهرانی مژده داد به زودی آب چاه‌های تهران با آب‌های سطحی مخلوط شده و کیفیت آب در همه مناطق یکسان خواهد شد. سلامت نیوز: معاون عمرانی استاندار تهران روز گذشته بدون اشاره به وجود مشکلاتی که در آب آشامیدنی تهران وجود دارد کیفیت آب در برخی مناطق استان را در حد «آب معدنی» توصیف کرد و در عین حال به شهروندان تهرانی مژده داد به زودی آب چاه‌های تهران با آب‌های سطحی مخلوط شده و کیفیت آب در همه مناطق یکسان خواهد شد.

کیفیت چنگانه آب تهران موضوعی است که هر چند وقت یک بار رسانه‌ای می‌شود. بارها از زبان کارشناسان مختلف شنیده‌ایم که آب تهران می‌تواند دلیل بروز بیماری‌های مختلف شود، اما در این شرایط، عجیب‌ترین اظهارنظر در خصوص آب تهران توسط معاون عمرانی استاندار تهران گفته شد. محمد رضا محمودی که چندی پیش مسئله آبیابی خیابان‌های تهران برای رفع ریزگردها در آسمان را مطرح کرده بود، روز گذشته بدون اشاره به وجود مشکلاتی که در آب آشامیدنی تهران وجود دارد کیفیت آب در برخی مناطق استان را در حد «آب معدنی» توصیف کرد و در عین حال به شهروندان تهرانی مژده داد به زودی آب چاه‌های تهران با آب‌های سطحی مخلوط شده و کیفیت آب در همه مناطق یکسان خواهد شد. اما آنچه که معاون عمرانی استاندار تهران در صحبت‌های خود به آن اشاره نکرد، کیفیت چنگانه آب در مناطق مختلف تهران و پرداخت یکسان آب بها توسط شهروندان است. این در حالی است که به گفته کارشناسان بهداشت محیط اکثر آب‌هایی که حتی به عنوان آب معدنی به شهروندان معرفی می‌شوند، تفاوت چندانی با آب شیر ندارند و تعدادی از آنها نیز جنبه تبلیغاتی دارند اما مشخص نیست منظور معاون عمرانی استاندار تهران از آب معدنی چه نوع آب‌هایی است؟

واقعیت این است که در کلانشهر تهران آب آشامیدنی شهروندان بنا بر قانون نانوشته‌ای که ظاهراً ساده‌ترین راه‌حل برای مدیران بوده، به سه سطح و سه کیفیت تقسیم شده است. در کمربند شمالی شهر که معمولاً از خیابان شهید بهشتی به سمت شمال را شامل می‌شود آب مستقیماً از سدهای لار، لتیان و امیرکبیر به شهر پمپاژ شده و بعد از گندزدایی و کلرزنی در اختیار شهروندان شمال شهری قرار می‌گیرد. این آب بسیار خوش‌طعم، سبک و به دلیل عدم استفاده از مواد گندزدا فاقد طعم نامطبوع است.

نوع دوم آب آشامیدنی که در تهران توزیع می‌شود و معمولاً کمربند میانی شهر را دربرمی‌گیرد و از خیابان «انقلاب» به پایین را شامل نمی‌شود، آب تأمین شده از سدهای اطراف تهران با ترکیب اندکی آب استحصال شده از چاه‌های زیرزمینی است اما به دلیل عدم فرسودگی کامل شبکه توزیع و درصد پایین ترکیب با آب‌های زیرزمینی، قابل تحمل‌تر از آب آشامیدنی قسمت‌های فرودست پایتخت است.

اما نوع سوم آب آشامیدنی پایتخت، آبی است که در جنوب شهر و محلات فرودست توزیع می‌شود. این آب بر اساس فرمولی که سطح شیب‌دار شهر به مدیران تحمیل کرده، شامل مقداری آب جاری و بخش عمده‌ای آب استحصال شده از چاه‌های زیرزمینی است. این آب به دلیل ترکیب شدن با آب‌های زیرزمینی که به ضرب و زور داروهای مختلف گندزدایی شده، از طعم نامطبوع و از سنگینی خاصی برخوردار است که نوشیدن آن را برای شهروندان دشوار می‌کند اما فقر اقتصادی مانع از این می‌شود که ساکنان در این مناطق از آب‌های بسته‌بندی شده به جای آب جاری در لوله‌کشی‌ها استفاده کنند و به ناچار از آب‌های لوله‌کشی که مخلوطی از آب آشامیدنی و آب‌های سطحی است استفاده می‌کنند و لاجرم به انواع بیماری‌های کلیوی و پوستی دچار می‌شوند.

به گفته پزشکان متخصصی که در مناطق جنوبی تهران سال‌هاست طبابت می‌کنند، این آب عامل اصلی احساس مسمومیت‌های خفیف معده، تشکیل سنگ‌های کلیه و مثانه و عامل عمده بروز ناراحتی‌های پوستی است. مسئله آلودگی آب در محلات جنوب شهر چند سالی است آنقدر حاد شده که پزشکان شهرک‌های رضویه (کاروان)، مشیریه، دولت آباد، شهرری، باقر شهر و... آب آشامیدنی خود را از محلات بالادست برای مصرف روزانه به همراه آورده یا از آب‌های معدنی استفاده می‌کنند.

یکی از کارشناسان سازمان محیط‌زیست تهران که نخواست نامش فاش شود در گفت‌وگو با تهران امروز با اشاره به این نکته که بخشی از آب خام که در رودخانه‌ها و آب‌های زیرزمینی وجود دارد و از طریق حفر چاه استحصال می‌شود، کیفیت خوبی ندارد، می‌گوید: «#171؛ رودخانه‌های تامین کننده آب شرب تهران به دلیل استقرار منابع آلاینده در حوزه و حریم منابع آبی آلوده هستند.» وجود صنایع آلاینده، واحدهای خدماتی و مسکونی، ویلا، هتل و ساخت و سازهای غیر مجاز در حریم رودخانه‌های جاجرود، کرج و رودخانه‌های مشابهی که آب سدهای تهران را تامین می‌کنند و باعث آلودگی این رودخانه‌ها می‌شوند از مشکلاتی است که در حریم رودخانه‌هایی قرار دارند که آب شرب تهران را تامین می‌کنند و روز به روز نیز در حال گسترش هستند، اما نکته تاسف بار ماجرا آنجاست که بسیاری از این ساخت و سازها به محل درآمدی برای بخش‌داری‌ها، شهرداری‌ها و استانداری تبدیل شده‌اند. این درحالی است که این‌گونه ساخت و سازها در حریم رودخانه‌ها و سدها بر خلاف قانون هستند.

وی با اشاره به آلودگی موجود در آب‌های رودخانه‌ها می‌گوید: «#171؛ آلودگی‌های ناشی از پساب‌های صنعتی، فلزات سنگین صنایع غیر مجاز و تخلیه فاضلاب در رودخانه‌ها با هیچ فرآیند بیولوژیکی قابل رفع نیستند و وارد سیستم آب شرب می‌شوند.»

خیاطی که در کوزه افتاد

مطلوب نبودن کیفیت آب در مناطق جنوبی پایتخت موضوعی است که اکثر پزشکانی که در این مناطق به طبابت مشغولند بر آن صحنه می‌گذارند، اگر چه به عقیده آنها آلودگی خاصی در آب این مناطق مشاهده نمی‌شود اما املاح و رسوبات آب در این مناطق بسیار زیاد و غیر قابل انکار است. این مهمان‌های ناخوانده که البته گاهی اوقات با چشم غیرمسلح هم دیده می‌شوند به قدری زیاد هستند که پزشکان به بیماران خود توصیه می‌کنند دائم ورزش کنند تا دچار سنگ کلیه و مثانه نشوند، به همین خاطر است که مردم در محله‌های جنوبی دائم عرق «#171؛ خار شتر» می‌خورند. دکتر حسن. الف، پزشک عمومی با اشاره به بیماری‌هایی که در منطقه 15 ناشی از آب آلوده و مملو از املاح وجود دارد، به تهران امروز می‌گوید: «#171؛ تا دو سال قبل به محض وقوع بارندگی به دلیل مخلوط شدن آب‌های سطحی با آب شرب تعداد مراجعه‌کنندگانی که مبتلا به بیماری‌های اسهال و استفراغ می‌شدند، زیاد بود.»

وی در عین حال تاکید می‌کند: «#171؛ به دلیل رسوب بالای آب و املاح زیاد آن، بیماری سنگ کلیه از سال‌های گذشته در میان شهروندان این منطقه افزایش پیدا کرده و شیوع بیماری‌های پوستی و ریزش مو نیز از دیگر عوارض املاح و رسوب بالای آب در منطقه است که البته شیوع این بیماری‌ها در این منطقه و مناطق جنوبی تهران قابل انکار نیست.» وی با بیان این نکته که خود وی نیز به دلیل استفاده از آب منطقه به بیماری سنگ کلیه دچار شده است، می‌گوید: «#171؛ کمتر شدن املاح آب و اتصال فاضلاب خانه‌ها به فاضلاب شهری می‌تواند کمک موثری در کاهش تعداد افراد مبتلا به این بیماری‌ها داشته باشد و دولت نیز می‌تواند با توزیع دستگاه‌های تصفیه آب در محله و کم کردن هزینه آن در قبض آب به صورت اقساط، جلوی شیوع بیشتر این بیماری را بگیرد.»

اول قرار نبود آشامیدنی باشد

مشکلات آب شرب تهران یکی، دو تا نیست. افزایش جمعیت پایتخت مسئولان را با مشکل جدیدی به نام کمبود آب مواجه کرده است. اما احداث سد برای جبران این کمبود از راهکارهایی است که در تمام کشورها به آن عمل می‌شود. احداث سد ماملو در جنوب تهران و استحصال آب برای مناطق جنوبی پایتخت از راهکارهایی است که برای جبران کمبود آب مطرح شده است. اگر چه گفته می‌شود با افتتاح سد ماملو مشکل آب جنوب تهران حل می‌شود اما به گفته کارشناسان در مطالعات اولیه برای احداث این سد، مهار آب‌های سطحی و کاربری کشاورزی دشت‌های ورامین و پاکدشت مدنظر بود اما کمبود منابع آب باعث شد تا این سد تغییر کاربری داده و به سدی برای رفع نیازهای آب آشامیدنی جنوب تهران تبدیل شود. اما انواع و اقسام آلاینده‌هایی که در حوزه سد ماملو قرار دارد، باعث شده تا با شروع بارندگی‌ها این آلاینده‌ها وارد رودخانه شده و به علت این که در فرآیندهای تصفیه آب برخی از این آلودگی‌ها از بین نمی‌روند باعث بروز بیماری‌ها در میان مصرف‌کنندگان می‌شوند. آزمایشگاه‌های جنوب شهر تهران محل مناسبی برای تحقیق در خصوص آب‌های آلوده است. گفته می‌شود که املاح آب حتی در کار پزشکان آزمایشگاه‌های جنوب شهر نیز دخالت کرده است و مسئولان آزمایشگاه‌ها از گرفتگی لوله‌های دستگاه‌هایی که با آب سر و کار دارند کلافه شده‌اند. رسوب املاح در لوله‌های

دستگاه‌های آزمایشگاهی هر از چند بار کار تحقیقاتی آنها را به تعطیلی چند ساعته می‌کشاند تا دستگاه‌ها تعمیر و سرویس شوند. بسیاری از پزشکان نیز به این نکته تاکید می‌کنند که در آب آشامیدنی مناطق جنوبی پایتخت به کرات میکروب «انتاموباکولی» دیده شده است. وجود این نوع انگل در بدن یک بیمار نشان‌دهنده این واقعیت است که آب آشامیدنی او آلوده شده است. علاوه بر درصد بالایی نیترات که از تبعات استفاده وسیع از آب‌های زیرزمینی است، انگل‌های دیگری به نام‌های «ژیاردیا»، انتاموبا هیستولیکا (Entamoebahistolytica) هم به وفور در آب‌های جنوب شهر دیده شده است. این در حالی است که پاسخ مسئولان به وجود چنین واقعیت تلخی حتما گسترش بی‌رویه شهر و عدم امکان خدمت‌رسانی مساوی به شهروندان خواهد بود، عذری که بدتر از گناه است.

شهر فرنگ

تهران شهر تفاوت‌های بزرگ و تبعیض‌هایی بزرگ‌تر است. همه چیز در تهران با دیگر شهرها متفاوت است حتی آسمان این شهر هم برای همه شهروندان یکسان نیست. به آن قسمت از شهر که دلش بخواهد می‌بارد و اخم و تخمش را به آن قسمتی که دلش نخواهد، می‌بخشد. آنجا که بخواهد باز و خنک و لطیف است و جایی که نخواهد تاریک و سیاه و کثیف است! اما «عدالت» حکم می‌کند هر چیزی سر جای خودش باشد. اینجا همه مردم به یک اندازه پول می‌دهند اما به یک اندازه‌اش (بخوانید آب) نمی‌خورند، اما آیا این واقعا عدالت است؟ آیا مسئولانی که مدام از غیر آلوده بودن آب‌ها صحبت می‌کنند برای یک بار هم که شده گذرشان به مناطق جنوبی پایتخت و نوشیدن یک لیوان آب از این مناطق افتاده است؟ سهم شهروندان ساکن در مناطق جنوبی پایتخت از امکانات عادلانه شهری بسیار ناچیز است.

مجتبی نامنی، عضو شورا یاری محله مسعودیه با بیان این نکته که آب منطقه کیفیت مطلوبی ندارد، به خبرنگار تهران امروز می‌گوید: «آب منطقه به گونه‌ای است که اکثر هم‌محله‌ای‌ها مجبورند این آب را قبل از استفاده بجوشانند.» وی تصریح می‌کند: «به دلیل سطح زندگی پایین، اکثر اهالی محله قادر به تهیه آب معدنی برای نوشیدن نیستند و ناچار از آب لوله کشی که مملو از املاح و رسوبات است استفاده می‌کنند.» این عضو شورایاری می‌گوید: «مشکلات این مردم در فصل تابستان بیشتر می‌شود، چراکه کولرها بعد از مدتی جابگو نیستند و در زمان تعمیر کردن متوجه می‌شویم که اشکال اساسی از شوره‌های آبی است که نمی‌گذارد موتور کولر به خوبی کار کند و هر ماه باید برای تعمیر کولر و شوره‌زدایی از آن مخارجی را متحمل شویم.» حسین احمد پور، عضو شورا یاری محله مینایی در منطقه 15 تهران نیز به تهران امروز می‌گوید: «آب این منطقه دارای رسوب بالایی است و ذرات معلق زیادی دارد.» وی تاکید می‌کند: «به دلیل اینکه چاه‌های این منطقه سطحی است آب منطقه یا چاه‌های فاضلاب مخلوط شده و وارد لوله‌های آب شرب می‌شود و نوشیدن این آب باعث بروز مشکلات عدیده‌ای در این‌باره شده است.» وی با بیان این نکته که آب منطقه فشار کمی در تمام طول سال دارد، می‌گوید: «ابتلا به بیماری‌های پوستی و کلیوی کمترین عوارضی است که شهروندان این منطقه در اثر نوشیدن آب به آن مبتلا می‌شوند.»

کیفیت پایین آب در منطقه 20

منطقه 20 تهران که به عنوان شهر سالم از آن نام برده می‌شود وضعیتی مشابه و شاید بدتر از دیگر مناطق جنوبی دارد. این منطقه به دلیل واقع شدن در جنوبی‌ترین نقطه تهران میزبان فاضلاب‌هایی است که از مناطق شمالی تهران به پایین سرازیر می‌شوند و به حکم طبیعت در اثر سطحی بودن چاه‌های آب فاضلاب‌ها با این آب‌ها مخلوط می‌شوند و برای استفاده به خانه‌های شهروندان می‌روند. کیفیت پایین آب در این منطقه باعث شده تا اکثر شهروندان به استفاده از دستگاه‌های تصفیه آب روی بیاورند این در حالی است که به گفته کاظم افخم، دبیر شورایاری محله عباس آباد، با وجود وضوح آلودگی آب در این منطقه و مشکلاتی که شهروندان در استفاده از آب شرب دارند، مراجع رسمی زیر بار آلودگی آب این منطقه نمی‌روند ولی پزشکان مستقر در این محله از غیر بهداشتی بودن و کیفیت پایین آب گله دارند.

اسماعیل کاظمی نیز با انتقاد از وضعیت آب منطقه 20 به تهران امروز می‌گوید: «مسئولان وزارت بهداشت که مدام از آلوده نبودن آب تهران حرف می‌زنند برای یک بار هم که شده از آب لوله‌کشی این منطقه استفاده کنند آن وقت اگر دچار بیماری نشدند از کیفیت بالای آب در این منطقه صحبت کنند.»

وی تاکید می‌کند: «اهالی این منطقه با وجود کیفیت پایین آب همان آب‌بهایی را پرداخت می‌کنند که اهالی مناطق شمال تهران پرداخت می‌کنند. در حالی که کیفیت آب آن مناطق با آب شهری اصلا قابل مقایسه نیست.»

حرف‌ها همه تکراری است، همان حرف‌هایی که چند سالی است بدون کوچک‌ترین تغییر تکرار می‌شود. آب سنگین است، املاح دارد و در ته ظروف ته نشین می‌شود، طعم خوبی ندارد، تمام لباس‌ها بعد از شستن شوره می‌زند و... و بعد هم آه و ناله به دنبال کسانی که به وضع آب رسیدگی نمی‌کنند.

دکتر م. الف متخصص داخلی نیز که در منطقه 20 تهران مطب دارد، معتقد است: «وجود املاح در آب برخی نقاط دومین عامل ایجاد سنگ‌های کلیوی بعد از مسائل ارثی و ژنتیکی است. و تاکید می‌کند: «وجود بیماری سنگ کلیه به دلیل وجود املاح در آب برخی نقاط شایع‌تر از دیگر نواحی است. املاح موجود در آب باعث حلالیت زیاد ادرار و تغییراتی در میزان منیزیم و سیترات می‌شود که از عوامل رسوب املاح در کلیه و ایجاد سنگ به شمار می‌رود.>

این پزشک تاکید می‌کند: «در مناطقی که آب دارای مزه خوبی نیست و دارای املاح زیادی است، مردم تمایل کمتری به نوشیدن آب دارند و و مصرف کم آن باعث ایجاد سنگ کلیه می‌شود.> داستان آب تهران فقط داستان آلودگی و کیفیت پایین آن نیست، داستان آب تهران داستان بی‌عدالتی است که سال‌هاست به شهروندان فرودست پایتخت تحمیل می‌شود و هیچ چاره‌ای برای آن اندیشیده نشده است اگر چه آب «آب> است و مخلوط شدن چند درصد آب چاه با آب شرب هم که فرقی نمی‌کند. بالاخره اگر این آب را مردم جنوب شهر تهران نخورند که نمی‌شود، «اسراف> است. ارائه همه خدمات شهری هم که نمی‌شود به صورت یکسان برای همه شهروندان پایتخت نشین انجام شود.

اما با وجود عدم تساوی کیفیت آب در محلات مختلف شهر قیمت آب بهای شهروندان در همه نقاط شهر تهران مساوی است، این در حالی است که آب اعلا و مرغوب شهر راهی استخرهای شهروندان مرفه شمال شهر می‌شود و همان آب بعد از گذر از سطوح آبرفتی زیر شهر و پس از استحصال دوباره و گندزدایی به بهای گزاف - مساوی با همان قیمت - به شهروندان جنوب شهر فروخته می‌شود. آیا این انصاف است که آب را در محلات جنوبی شهر با آب‌های زیرزمینی ترکیب کرده و با جار و جنجال و به این عنوان که - هیچ نوع آلودگی در آن مشاهده نشده است - به خورد شهروندان بدهیم و مدعی باشیم که آب آشامیدنی محلات تجریش و قیطریه و الهیه با آب شهرک کاروان و باقرشهر و ری کیفیتی یکسان دارد؟